

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 17Co/337/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3513203108
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 09. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Emília Zimová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2014:3513203108.1

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne v právnej veci navrhovateľa: CD Consulting, s.r.o., Nagano Office Center, K červenému dvoru 3269/25a, Praha 3, právne zastúpeného Fridrich Paľko, s.r.o., IČO: 36864421, Grösslingova 4, Bratislava proti odporcovi: D. N., bytom F. XXX/X, G., o zaplatenie 366 Eur s príslušenstvom, o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom zo dňa 17. decembra 2013, č.k. 4C/235/2013-40 takto

rozhodol:

Rozsudok okresného súdu **z r u š u j e** a vec mu **v r a c i a** na ďalšie konanie.

o d ô v o d n e n i e :

Súd prvého stupňa napadnutým rozsudkom zamietol v celom rozsahu návrh, ktorým sa navrhovateľ ako majiteľ zmenky nadobudnutej indosamentom od spoločnosti Pohotovosť, s.r.o. domáhal voči odporcovi ako vystaviteľovi vlastnej zmenky nároku na zaplatenie zmenkovej sumy 366,- Eur, zmenkového úroku vo výške 0,25 % denne zo sumy 366,- Eur od 17.04.2011 do zaplatenia a 6 % ročného úroku zo zmenkovej sumy 366,- Eur od 01.07.2011 do zaplatenia, ďalej zmenkovú odmenu vo výške 1/3 % zmenkovej sumy, teda 1,22 eur a trovy konania. Návrh bol uplatnený procesným postupom podľa Nariadenia (ES) č. 861/2007 z 11. júla 2007, ktorým sa ustanovuje Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu (ďalej Nariadenie). Svoje zamietavé rozhodnutie odôvodnil súd prvého stupňa zistením, že v danom prípade má žalovaná zmenka v druhom odseku splatnosť uvedenú "zaplatím za túto zmenku pri predložení", čo je prvý prípad splatnosti. V piatom odseku, druhý riadok, má splatnosť stanovenú "na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia". Z uvedeného je zrejmé, že ide o neurčitý údaj splatnosti, resp. splatnosť postupnú. Podľa § 33 ods. 2 zák. č. 191/1950 Zb. o zmenkách a šekoch v znení neskorších predpisov, sa takáto zmenka považuje za neplatnú /vadnú/ pre rozpor s ust. § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Je zrejmé, že spôsob uvedenia splatnosti zmenky ustanovuje výslovne zákon a v prípade výslovného použitia iným spôsobom je absolútne neplatné. V danom prípade je zmenka vystavená „na platenie pri predložení v lehote 4 rokov od vystavenia“, nie je možné pri vystavení povedať, kedy bude skutočne splatná, ktorým dňom nastane splatnosť. Teda ten, kto má zmenku zaplatiť, ju uvidí, a tým sa stáva ihneď splatnou. Zmenka je pre odporcu neprimerane zaťažujúca, pretože musí nepretržite mať zaistené, že bude nutné zmenku vyplatiť. Súd dodal, že bez povšimnutia nemožno ponechať ani dátum vystavenia zmenky, dňa 08.06.2010, pričom zmenkový úrok je žiadaný od 17.04.2011. V prípade, že navrhovateľ predloží odporcovi zmenku pred týmto dátumom, nie je zrejmá výška zmenkového úroku. Navyše aj dohoda o úroku vo výške 0,25 % je neplatná, nakoľko len v zmenke na nahliadnutie alebo na určitý čas po nahliadnutí možno ustanoviť zúročenie zmenkovej sumy. V iných prípadoch splatnosti úročenie zmenkovej sumy nie je možné. Súd poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 26.01.2011, č. k. 1Obdo 59/2010, ktorý jednoznačne skonštatoval, že ak sú v zmenke uvedené dve rozdielne určenia splatnosti /na videnie a do dvoch rokov od vystavenia/, spôsobuje to jej neplatnosť, a to s poukazom na ust. 33 ods. 2 zák. č. 191/1950 Zb. o zmenkách a šekoch, v znení neskorších predpisov. Z uvedeného je zrejmé, že pri zmenkovom práve sa uplatňuje prísny formalizmus, ktorého nedodržanie má za následok, že návrh bol zamietnutý v celom rozsahu. Odporca mal vo veci plný úspech, preto mu podľa § 142 ods. 1 O.s.p. vzniklo právo na náhradu trov konania. Odporca si však

toto právo v konaní neuplatnil, ani v konaní nebol preukázaný vznik trov konania na jeho strane, a preto súd odporcovi náhradu trov konania nepriznal.

Súd prvého stupňa rozhodol vo veci bez pojednávania napadnutým rozsudkom, ktorý verejne vyhlásil.

Proti rozsudku súdu prvého stupňa podal v zákonnej lehote odvolanie navrhovateľ, ktorý žiadal napadnutý rozsudok zmeniť a návrhu vyhovieť. Podanie riadneho opravného prostriedku odôvodnil poukázaním na ust. § 205 ods. 2 písm. a), b) a f) O.s.p., keď mal za to, že v prejednávanej veci došlo zo strany súdu prvého stupňa k porušeniu práva Európskej únie, konkrétne čl. 4, 5 a 7 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 z 11. júla 2007, ktoré má všeobecnú povahu, je záväzná vo všetkých svojich častiach a priamo aplikovateľná v Slovenskej republike. Poukázal na to, že odporca nedoručil súdu prvého stupňa odpoveď (čl. 5 ods. 3 alebo 6 Nariadenia), no prvostupňový súd i tak nariadil pojednávanie a nevydal rozsudok, čo je v rozpore s čl. 7 ods. 3 Nariadenia, podľa ktorého, ak sa súdu nedoručí odpoveď dotknutej strany v stanovenej lehote, súd vydá rozsudok, ktorým rozhodne o pohľadávke alebo protipohľadávke. Súdu prvého stupňa vytýkal, že vychádzal z domnienky, že každý vzťah, v ktorom vystupuje spoločnosť POHOTOVOST, s.r.o., je vzťahom zo zmluvy o úvere. Túto domnienku označil za dohad, na ktorom v právnom štáte nemožno založiť rozhodnutie. Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia považoval za zrejmé, že nebolo vykonané také dokazovanie, z ktorého by vyplývalo, že predložená zmenka má akýkoľvek vzťah s iným záväzkovým vzťahom pôvodného majiteľa zmenky s odporcom. Napriek uvedenému však súd prvého stupňa z tohto záveru vychádzal a založil na ňom svoje rozhodnutie. Mal za to, že predpokladom vydania rozsudku v prejednávanej veci bolo výlučne predloženie originálu zmenky, ktorá je listinným cenným papierom inkorporujúcim v listine ako takej samo právo navrhovateľa. Zdôraznil, že odporca mohol na základe čl. 5 ods. 3 a ods. 6 Nariadenia vzniesť námietky voči zmenke, ak tak však neurobil, musia byť akékoľvek iné námietky odmietnuté, a to z dôvodu uplatnenia koncentračnej zásady konštruovanej Nariadením. Vyjadril preto presvedčenie, že k rozhodnutiu dospel súd prvého stupňa na základe aplikácie nesprávnych právnych predpisov, ako aj nesprávnej interpretácie príslušných právnych predpisov a práva Európskej únie. Poukázal na to, že je majiteľom zmenky na základe indosamentu a nie je účastníkom akéhokoľvek spotrebiteľského vzťahu, pričom dôvodil, že zmenka je samostatným abstraktným záväzkom neakcesorickej povahy, preto ju nie je možné spájať či podmieňovať inými okolnosťami, než sú na zmenke uvedené. Toto prvostupňový súd ignoroval a ustanovenia Zákona zmenkového a šekového č. 191/1950 Sb. (ZŠZ) neaplikoval a nezaoberal sa tak vôbec predmetom sporu. Predovšetkým ignoroval ust. § 17 ZŠZ, podľa ktorého, kto je žalovaný zo zmenky, nemôže robiť majiteľovi námietky, ktoré sa zakladajú na jeho vlastných vzťahoch k vystaviteľovi alebo k predošlým majiteľom, okrem ak majiteľ pri nadobúdaní zmenky konal vedome na škodu dlžníka. V zmenkových vzťahoch tak odporca nie je oprávnený vznášať voči majiteľovi zmenky tzv. kauzálne námietky z vlastných vzťahov s pôvodným majiteľom zmenky. Ak táto obrana nie je dovolená odporcovi, o to menej môže vziať priamo zo strany súdu, v súvislosti s čím poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Obo 3/2008 zo dňa 22. októbra 2008. V danom prípade bolo podľa jeho názoru následkom nesprávne rozhodnutie vo veci, keďže súd prvého stupňa porušil poučovaciu povinnosť súdu prekročením ust. § 5 ods. 1 O.s.p., porušil ustanovenia o vykonávaní jednotlivých dôkazných prostriedkov a prihliadol na skutočnosti a dôkazy, na ktoré nebolo možné prihliadnuť, pretože nemali byť v sporovom konaní vedenom podľa Nariadenia vykonané bez návrhu. Vychádzajúc z rozsudku Najvyššieho súdu ČR zo dňa 22.08.2002 sp. zn. 25 Cdo 1839/2000 mal za to, že vzhľadom na úplnú samostatnosť, oddelenosť, nezávislosť zmenkového vzťahu nie je možné hovoriť o tom, že zmenka je zmenkou podľa zákona o spotrebných úveroch a že tomuto zákonu odporuje. Zmenka uplatnená v tomto konaní má podľa jeho názoru všetky zákonom predpísané náležitosti, preto ide o platnú zmenku, čo zároveň zakladá dôvodnosť uplatneného nároku. Napadnuté rozhodnutie označil za prekvapivé, uviedol, že účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom aj tým, že došlo k zásadnému porušeniu zásady kontradiktórnosti. Súd prvého stupňa totiž založil svoje rozhodnutie na skutočnostiach, dôkazoch a právnych argumentoch, ku ktorým sa navrhovateľ nemohol vyjadriť s cieľom ovplyvniť súdne rozhodnutie vo svoj prospech. Zdôraznil, že zásada kontradiktórnosti zahŕňa právo účastníkov konania oboznamovať sa a vyjadrovať sa k právnym dôvodom uplatňovaným súdom ex offio, na ktorých chce súd založiť svoje rozhodnutie. Mal za to, že zo znenia predloženej zmenky nevyplýva žiaden rozpor v splatnosti, na ktorý poukazoval súd prvého stupňa, preto jeho záver považoval za nesprávny, vyplývajúci z nesprávneho právneho posúdenia veci. V danej súvislosti konštatoval, že splatnosť predloženej zmenky nastáva len predložením na platenie, ktoré možno vykonať v lehote 4 rokov od jej vystavenia. Na podporu svojej argumentácie spomenul

uznesenie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 10Co/79/2013 zo dňa 05.09.2013, ktoré bolo vydané v skutkovo a právne zhodnej veci navrhovateľa.

Odporca sa k podanému odvolaniu nevyjadril.

Krajský súd ako súd odvolací preskúmal vec podľa § 212 ods. 1 O.s.p., prejednal vec bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa je potrebné zrušiť podľa ust. § 221 ods. 1 písm. h), O.s.p., pretože súd prvého stupňa vec nesprávne právne posúdil a na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a podľa § 221 ods. 2 O.s.p. vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Pre riešenie všetkých zásadných otázok súdnej veci je potrebné poznať jej základné východiská a mať ich neustále na zreteli, pretože sú pre postup súdu v konaní a pre jeho rozhodovanie určujúce. V prvom rade je to povaha uplatneného nároku. Z návrhu je bez pochybností zrejmé, že navrhovateľ uplatňuje nároky na peňažné plnenia z vlastnej zmenky, a to na zmenkovú sumu, úrok, a zákonný šesťpercentný úrok. Ďalej uvedené sa vzťahuje na zmenku všeobecne, prípadne v špecifikách na zmenku vlastnú. Zmenka je samostatným právnym dôvodom (titulom) vzniku práv a povinností, tak ako je ním v iných prípadoch napríklad priamo zákon, zmluva, delikt, konštitutívne rozhodnutie súdu a pod. Zmenka nie je právnym úkonom. Je listinným cenným papierom, ktorý vzniká na základe právneho úkonu. Vzhľadom na uvedenú povahu samostatného právneho dôvodu vyplývajú práva zo zmenky vždy bez ďalšieho iba zo samotnej zmenky. Preto iba zmenka, teda nič viac ako samotná listina náležitého obsahu je vždy dostatočná na preukázanie práv z nej vyplývajúcich. Súčasne sú požiadavky na obsah platnej zmenky natoľko minimálne, že na nej nemusí byť uvedené, prečo k jej vzniku došlo, nemusí byť teda uvedený hospodársky dôvod (kauza) jej vzniku. V tom spočíva abstraktnosť tohto cenného papiera. Z uvedeného vyplýva, že pokiaľ majiteľ zmenky uplatní na súde práva zo zmenky a predloží platnú zmenku, vznik nároku zo zmenky tým preukáže.

Ďalší zásadný aspekt veci spočíva v špecifikách procesného postupu, na základe ktorého bol nárok uplatnený a vo veci konané. Nariadenie upravuje osobitný procesný postup, ktorého cieľom je zjednodušené uplatnenie nárokov s nízkou hodnotou sporu v cezhraničných sporoch. Nie je však procesnou úpravou úplnou a izolovanou. Z povahy prameňa tohoto právneho predpisu, ale aj z jeho výslovného znenia (čl. 19 Nariadenia) vyplýva vzťah jeho špeciality k lex fori, teda k procesnému predpisu štátu konajúceho súdu, v tomto prípade k O.s.p. Všetky Nariadením neupravené otázky sa teda riešia podľa O.s.p. Osobitne je potrebné poukázať, že ako každý procesný predpis, aj Nariadenie je v prvom rade prostriedkom k dosiahnutiu spravodlivého súdneho rozhodnutia.

Po preskúmaní veci má odvolací súd za to, že súd prvého stupňa vec nesprávne právne posúdil. Nesprávne právne posúdenie veci je mylná aplikácia (a výklad) právnej normy na zistený skutkový stav alebo použitie právnej normy, ktorú na skutkový stav vôbec nemožno použiť. V tomto smere pochybil súd prvého stupňa v tom, že na zmenke uvedený údaj „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“ považoval za určenie splatnosti. Tu je potrebné sa stotožniť s navrhovateľom, že uvedený údaj nie je údajom splatnosti, ale určením dlhšej ako zákonnej jednoročnej lehoty na predloženie vistazmenky v súlade s § 34 ods. 1 ZŠZ, podľa ktorého je zmenka na videnie zročná pri predložení. Musí byť predložená na platenie do jedného roku od dáta vystavenia. Vystaviteľ môže túto lehotu skrátiť alebo určiť lehotu dlhšiu.

V danom prípade navrhovateľ namieta, že odporca kauzálné námietky nevzniesol, preto sa nimi súd prvého stupňa nemohol zaoberať. Uvedenú námietku, ako aj tú, že súd z vlastnej iniciatívy, bez návrhu odporcu a bez legitímneho podnetu na ťarchu navrhovateľa vykonal dokazovanie, ktoré malo preukázať charakter odporcu ako spotrebiteľa, považuje odvolací súd za nedôvodnú. V danej veci súd prvého stupňa nevykonal dokazovanie vykonaním dôkazov k otázkam okolností vzniku zmenky, ktoré by smerovalo k zisťovaniu kauzálnych otázok a taktiež nekonštatoval charakter odporcu ako spotrebiteľa. Odvolací súd však v tejto súvislosti dodáva, že pokiaľ priamo z dôkazu, na ktorom je založený uplatnený nárok, vznikajú na strane súdu závažné pochybnosti o tom, či je uplatnený nárok v súlade s právom, nemôžu tieto pochybnosti ostať súdom neodstránené, a to ani pri pasívnom účastníkovi v kontradiktórnom konaní. Súd je tu povinný zvoliť taký procesný postup, ktorým uvedenú vlastnú pochybnosť o zákonnosti uplatneného nároku odstráni, teda aj postup podľa ust. § 120 ods. 1 O.s.p. Predíde tak vydaniu rozhodnutia, o predmete ktorého by z hľadiska súladu s právom sám pochyboval,

čo by bolo v priamom rozpore so základným poslaním súdu, ktorým je ochrana práva. Dokazovanie k otázkam zmenkovej zmluvy - kauzy zmenky je tak výnimočne prípustné. V každom prípade však musí byť toto dokazovanie vykonané zákonným spôsobom, teda s možnosťou účastníkov vyjadriť sa k nemu.

V ďalšom konaní súd prvého stupňa bude pokračovať v konaní o návrhu navrhovateľa. Pokiaľ súd prvého stupňa pristúpi k dokazovaniu, musí dôkazy vykonať spôsobom zaručujúcim účastníkom právo na vyjadrenie k dôkazom. Pokiaľ sa bude jednať o dôkazy, ku ktorých vykonaniu pristúpi bez návrhu účastníkov, musí účastníkov pred rozhodnutím vo veci oboznámiť, k akým rozhodujúcim skutočnostiam mieni dokazovanie vykonať a aké dôkazy mieni oboznámiť. Listinné dôkazy je povinný súčasne účastníkom zaslať a následne musí účastníkom umožniť vyjadriť sa k takémuto oboznámeniu a dôkazom. Pokiaľ súd prvého stupňa vykoná predmetné dokazovanie na pojednávaní, naplní uvedené práva účastníkov, pretože im možnosť vyjadriť sa k dôkazom vytvorí na pojednávaní.

Súd prvého stupňa je povinný sa v ďalšom konaní riadiť právnym názorom odvolacieho súdu, ktorým je viazaný (§ 226 O.s.p.).

Z vyššie uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je odvolanie prípustné.